



# Marindel muutuseta

■ Juunis nagu sada aastat tagasi.

**T**ubli sorts vihma enne jaani on väärt poolt Riia linna, teadsid kunagised mulgid.

Tänavu on Eestimaa taevast vett saanud vähemalt mitme Riia jagu.

## Heinateo asemel sõnnikuvedu

Alles oli põllumeestel kuivast kõrini (aprillis sadas vaid kolmandiku tavalisest kogusest), nüüd ähvardab ikaldus juba liigniiskuse tõttu!

“Säherduse ilmaga ei saa muud teha kui sitarallit!” kirus läinud reedel põllumehest naaber Põlvamaal. Heinateo asemel veeti laudast sõnnikut ja koristati rohumaadelt määndunud heina.

Kui kuu lõpul meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis kokkuvõtteid tehti, siis selgus, et Eesti keskmine sademete hulk oli 129 mm (223% pikaajalisest keskmisest). Enim sai vihma Narva kant – 211 mm, tervelt neli korda normist enam!

Väga palju sadas ka Jõgevamaal, üle 180 mm (poole sajandi vihmaseimal, 1998. a mõõdeti seal 192 mm, mis oli

tollase juuni maksimum).

Kõige vähem valas Hiiu maal, vaid 57 mm, see annab siiski poolteist kuunormi välja.

Riigi külmim nurk oli Ristna – keskmiseks õhutemperatuuriks arvatati seal 12°, üle kahe pügala vähem Võrust. Eesti keskmiseks rehkendati nigel 13,3°, üle kraadi vähem normist.

Viimatisel hullult märjal, 1998. aastal püsis ilm aga kahe kraadi võrra soojem. Ent toona külastas meid vähemalt 24 tornaadot ehk trombi ehk tuulispaska. Äsjasel jaanikuul nähti vaid kahte keerist Viljandi külje all, see-eest jõuti neid ka pildistada. Tegu oli tõeliste, klassikaliste tornaadodega, sest lehterjast pilvest tolknes lont, juuriti puid ning kahjustused esinesid kitsal maaribal.

Ometigi üks lohutav asi tuli juunist meelde – juba teist aastat oli jaanilaupäeva õhtu kuiv, päeval küll veel sadas kohati.

Kahju, et Europarlamendi valimised ei toimu eeloleval sügisel – valimiste eel rahuldavad valitsused, vähemalt USA-s, palju kergemini põllumeeste taotlusi ilmast tingitud kahjude hüvitamisel.

Rahetorm möllas Colorado osariigis, põldudele tekitati kahju 100 miljoni dollari eest (seal on aga kasutuses erilised rahekindlustuslepingud!).

Taifuun nimega TingTing (hiina k ‘tüdrukutirts’) tõi Guami ja Pagana saartele Vaiksel ookeanil 406 mm vihma. (Eesti keskmine aastane sademete hulk on 630 mm ümber).

Teine tugev keeristorm nimega Dianmu (hiina k ‘välgu ema’) rappis Jaapani rannikut, transport seiskus tükiks ajaks, 25 000 peret jäid elektrita.

Peruus sattus kaheks päevaks lumevangi üle 2000 turisti, kes külastasid inkade linna Cuzcot. Naabrite juures Boliivias valas Concepcioni linnas päevaga üle kuunormi – 40 mm vihma.

Ebatavaliselt soe oli Alaskal – üle 30 kraadi. Suviselt kuum püsis ilm ka Pürenee poolsaarel, nii Hispaanias kui Portugalis mõõdeti 42°. Palavaim paik oli aga ilusa nimega Sibi linnas Pakistanis (50°), külmim aga lõunanabal – 73,5 miinuskraadi.

Sada aastat tagasi olid jaanikuu ilmad Tartus väga kül-

mad (keskmine temperatuur vaid 12°) ja niisked (94 mm).

## Juuni 1904

Postimehele kirjutati:

Nöost. Veevlivihm. Palju inimesi teavad tõendada, et viimase äikese vihma järele 21. mail maanteel ja tee äärte pääle ära jooksnud vihmavee asemele selgesti tuntav veevlikord olla jäänud. Selle

põlemine olnud küll visam kui päris veevilil, aga leek ja lõhn olnud seesama. Mõned arvavad, et veevlivihm ja kuulmata külm kevade selle tagajärg olla, et mõisnikud kõik okaspuu-metsad siin ära hävitasivad. Nii järsku ei või see aga mõjuda.

Helmest. Tänavune kevade ja suvi on siiaajani meie poolgi liig vilu ja vihmane olnud, nii et sellest põllumehele

juba kahju tekkima hakkab: orased on kangus. Kui ilmad pea ei parane, on tänavu jälle kehv aasta! Viljapuid ja marjapõõsaid laastavad lehtedest väikesed rohelised ussid.

Viljandist. Mesilased ei ole oma tööd õieti veel alata saanudgi: külm ja vilu ilm sundisid neid talvekorterisse jääma.